



POSEBNA PRIZNANJA HRVATSKOG MUZEJSKOG DRUŠTVA ZA 2015.

Obzirom na brojnost i kvalitetu pristiglih prijava Ocjenjivački sud odlučio je dodijeliti i Posebna priznanja sljedećim kandidatima:

1. Posebno priznanje za realizaciju izložbe

Istra, lav i orao – TEMPORIS SIGNA, arheološka svjedočanstva istarskog novovjekovlja autorica dr. sc. Tatjane Bradara i Ondine Krnjak bila je postavljena u Muzejsko-galerijskom prostoru „Sveta Srca“ u Puli od srpnja 2015. do siječnja 2016. godine.

Izložba je predstavila raznovrsne materijalne tragove s područja Istre od 14. do 18. st., iz razdoblja kada je Poluotok bio podijeljen između Mletačke Republike i Kuće Austrije.

Osnovni cilj izložbe bio je po prvi puta predstavljanje bogatih i značajnih nalaza koji se čuvaju u Novovjekovnoj zbirci Muzeja, prvoj novovjekovnoj zbirci među arheološkim muzejima u Hrvatskoj. Središte izložbe stoga predstavlja građa, pronađena arheološkim istraživanjima ili ona koja se čuva u muzeju, oplemenjena, koliko je to bilo moguće, povijesnim i materijalnim podacima srodnih znanosti.

Postav su pratili tekstovi i legende na hrvatskom, talijanskom i engleskom jeziku. Izložba je bila postavljena na znanstveno-popularan način, uz moderna tehnološka pomagala: 3D rekonstrukcije, hologramske projekcije, audio i video prezentacije, multimedijalni vodič i elektronsku radnu bilježnicu. Tijekom trajanja izložbe održane su brojne popratne manifestacije, koncerti renesansne i barokne glazbe i brojna znanstveno-popularna predavanja. Tiskani su vodiči, također trojezično kao i znanstvena monografija.

Vidljivo je kako je riječ o izuzetnom i opsežnom kulturološkom projektu na kojem su uz autorice dr. sc. Tatjanu Bradaru i Ondinu Krnjak sudjelovali brojni priznati stručnjaci a koji je rezultirao izložbom koja je na jasan i zanimljiv način prikazala presjek života u tada podijeljenoj Istri.

Zbog svega navedenog Posebno priznanje za realizaciju izložbe u 2015. godini Ocjenjivački sud dodjeljuje **Arheološkom muzeju Istre** za izložbu ***Istra, lav i orao - TEMPORIS SIGNA, arheološka svjedočanstva istarskog novovjekovlja.***

2. Posebno priznanje za kreativnu i likovno osmišljenu realizaciju izložbe

Za izložbu *Pod pritiskom* o dubokom moru i prilagodbi dubokomorskih organizama autorica Jadranka Sulić Šprem je zajedno s akademskom slikaricom Dubravkom Tullio osmislila likovni postav povezujuću ga s velikim hitom „*Under Pressure*“ grupe „*Queen*“.

Narator izložbe je riba barjaktarka odjevena u najpoznatija modna izdanja pjevača Freddie Mercuryja a otvorenje izložbe bilo je ujedno i kratki performans autorice također odjevene u jedan od njegovih kostima. Iako je na prvi pogled nejasno što povezuje Freddie Mercuryja i duboko more, autorica izložbe u likovnom postavu vezi daje smisao. Na ovaj se način željela privući pažnja domaćih i stranih posjetitelja srednje životne dobi.

Za potrebe tehničkog postava Muzej je pokrenuo inicijativu prikupljanja starih CD/DVD medija, kojih je prikupljeno 10.000 komada, a od kojih je između ostalog napravljena podmornica „*Deepsea Queen*“ kao i morsko dno koje je uz pomoć disko kugle dočaralo kretanje u izložbenom prostoru. Moderan pristup dodatno naglašavaju aplikacije na interaktivnim touchscreen ekranima dok je osjetilo sluha posjetitelja, osim glazbenog singla *Under pressure* dodatno stimulirano zvukom dubokog mora.

Zanimljivo je napomenuti kako je ova izložba zaživjela mjesecima prije službenog otvorenja u prosincu 2015. godine. Osim spomenutog dvomjesečnog prikupljanja cd/dvd medija, kao najava izložbe realizirane su i edukativno-kreativne radionice. Izložba „*Pod pritiskom*“ popraćena je dvojezičnim katalogom na 119 stranica, pozivnicama u obliku CD-a, plakatima i bannerima te torbama i majicama s motivima izložbe.

Ovom je izložbom ponuđen zanimljiv program izvan glavne turističke sezone koji je privlačan kako turistima tako i građanima Dubrovačko-neretvanske županije kojima je omogućen i besplatan ulaz u Muzej.

Zbog svega navedenog Posebno priznanje za kreativnu i likovno osmišljenu realizaciju izložbe u 2015. godini Ocjenjivački sud dodjeljuje autorici **Jadranki Sulić Šprem** kustosici Prirodoslovnog muzeja Dubrovnik i **Dubravki Tullio** muzejskoj pedagoginji Prirodoslovnog muzeja Dubrovnik za realizaciju izložbe ***Pod pritiskom***.

3. Posebno priznanje za dugogodišnju nakladničku aktivnost

Izložbeni katalogi u izdanju Dubrovačkih muzeja, urednice Pavice Vilać reprezentativna su izdanja, koncepcijski se podudaraju s tematskim cjelinama izložbi, bogato su ilustrana, dvojezična i s

opširnim katalozima predmeta. Uz stručnjake iz Dubrovačkih muzeja, autori tekstova u katalozima su i brojni vanjski suradnici, ugledni znanstvenici, vrsni poznavatelji dubrovačke baštine.

Dubrovački muzeji su u sklopu obilježavanja 400. obljetnice rođenja Stjepana Gradića realizirali 2013. godine izložbeni projekt *Stjepan Gradić: otac domovine* čiji je katalog nagrađen Godišnjom nagradom Hrvatskog muzejskog društva.

Izložbeni projekt *Luka i Antun Sorkočević – diplomati i skladatelji* realiziran je u povodu 280. obljetnice rođenja Luke Sorkočevića, a popratni katalog nagrađen je Godišnjom nagradom Hrvatskog muzejskog društva za 2014. godinu.

Katalog *Sveti Vlaho u povijesti i sadašnjosti* izdan 2015. godine kruna je velikog izložbenog projekta Dubrovačkih muzeja, posvećenoga stoljetnom dubrovačkom svetom zaštitniku i simbolu Grada, u okviru kojega je 2012. godine realizirana istoimena izložba.

Izložba *Sveti Vlaho u povijesti i sadašnjosti* i prateći katalog nastavljaju niz središnjih godišnjih izložbeno-izdavačkih projekata Dubrovačkih muzeja, započetih 2011. godine, koji imaju za cilj brendiranje Dubrovnika na temelju njegove bogate kulturne i povijesne baštine, povezujući ga s istaknutim osobama i događajima iz njegove slavne prošlosti. Time Dubrovački muzeji daju prinos prepoznatljivosti Dubrovnika u svijetu, kao grada bogatoga i iznimnoga materijalnog i duhovnog naslijeđa, dosada naširoko poznatoga ponajviše po jedinstvenoj urbanističkoj ljepoti svoje povijesne jezgre, ali istodobno i podižu razinu znanja i svijesti lokalnoga stanovništva o dubrovačkoj kulturno-povijesnoj baštini.

Ovdje posebno ističemo ravnateljicu Dubrovačkih muzeja Pavicu Vilać koja je kao voditeljica cjelokupnog projekta i urednica kataloga nemjerljivo doprinijela da se muzejskim projektima podigne razina svijesti o kulturnoj i povijesnoj baštini Dubrovnika.

Zbog svega navedenog Posebno priznanje za dugogodišnju nakladničku aktivnost i sustavno proučavanje i promicanje povijesnih ličnosti Dubrovnika Ocjenjivački sud dodjeljuje **Dubrovačkim muzejima**.

4. Posebno priznanje za izradu faksimila muzejske građe

Josip Kralik, magistar konzervacije i restauracije i voditelj Konzervatorsko-restauratorskog odjela Muzeja Slavonije, se unazad nekoliko godina bavi eksperimentalnim istraživačkim radom a zahvaljujući kojima je u Muzeju Slavonije oformljen laboratorij za izvedbu galvanskih prevlaka na metalu i drugim materijalima i, kao specifičnost za naše prostore, laboratorij za izradu faksimila kompleksnih metalnih artefakata metodom elektroformiranja.

Elektroformiranje, kao posebna tehnika unutar galvanotehnike, taloži sloj metala na provodljive kalupe koji se nakon postizanja željene debljine odvajaju od kalupa i time postaju predmeti sami za sebe. Prednosti ovog postupka su prije svega preciznost u ispunjavanju i najmanjih, mikroskopskih pora kalupa koja se ni u kojim uvjetima ne može postići lijevanjem.

Josip Kralik je izradio desetke faksimila, a među kojima se posebno ističu dva vrlo zahtjevna. Prvi je faksimil vrlo bogato ukrašene i kompleksno izrađene mjedene pečatne kutije s voštanim pečatom na Povelji o proglašenju Osijeka slobodnim kraljevskim gradom iz 1809. godine. Drugi je faksimil antičkog vrča trolisnog otvora pronađenog u arheološkim istraživanjima antičke Murse.

Izrada faksimila omogućuje smanjenje štetnih utjecaja na izvornik, jer se oni mogu koristiti prilikom izlaganja, izdavanja radi stručne obrade, slanja na gostujuće izložbe i u drugim manipulacijama, a prilikom kojih se u potpunosti izbjegavaju rizici oštećenja, gubitka ili krađe izvornika. Faksimili se koriste i nezamjenjivi su u komunikaciji baštine slijepim osobama, a koriste se i u edukativne svrhe jer se njih može ponuditi posjetiteljima muzeja kao neposrednije iskustvo autentičnosti.

Stoga Ocjenjivački sud dodjeljuje **Josipu Kraliku** restauratoru Muzeja Slavonije Posebno priznanje za izradu faksimila metalnih muzejskih predmeta koji su korišteni u izložbenoj djelatnosti i edukacijskim programima Muzeja Slavonije u 2015. godini.

5. Posebno priznanje za pedagoško – edukacijski projekt

"Museumcoltour" (The Adriatic's museums enrich cultural tourism) europski je projekt u kojem Prirodoslovni muzej Rijeka sudjeluje kao jedan od sedam partnera sa edukativnom putujućom izložbom naziva "Raznolikost je bitna" i kompleksnim pedagoško-edukacijskim programom. "Diversity matters" je putujuća izložba koja će vas provesti kroz turbulentnu prošlost planeta Zemlje, prikazati vam njenu dinamičnu i kompleksnu sadašnjost te vas odvesti u budućnost u kojoj konačno odredište, birate sami! Kroz izložbu Vas vode dva morska psa; Sharky i Dinko. Izložba kombinira edukativne panoe, elemente prilagođene dodirivanju, interakciji s posjetiteljima te video materijalom, koji se sastoji od edukativnih sekvenci o zaštiti bioraznolikosti, ali i od video materijala nastalog u interakciji s ciljanom publikom.

Edukativni projekt „Raznolikost je bitna“, pripremajući publiku na određenoj lokaciji unaprijed, prije gostovanja izložbe, u vidu provođenja ankete među ciljnom publikom – predškolskom i školskom djecom, propitujući njihovo predznanje i razumijevanje tematike stvara anticipacijsku atmosferu. Video snimka ankete postaje nakon provođenja dijelom izložbe baš u sredini kojoj anketirana djeca pripadaju, pa na taj način djeca i sredina postaju dijelom izložbe, a izložba dijelom zajednice.

Edukativnu izložbu prati i drugi dio edukativnog programa, koji se sastoji od žive interpretacije, pričanja priča i prilagođenih stručnih vodstava te serije tematskih edukativnih radionica. Radionice na mjestu izložbe na kojima se koristi muzejska građa, odnosno muzejski predmeti, nastavljaju se na radionice u prirodnom ambijentu, uz more, kao i na radionice u Muzeju, čime se briše granice između muzeja, izložbe na otvorenom i prirode.

Zbog svega navedenog Posebno priznanje za pedagoško – edukacijski projekt u 2015. godini Ocjenjivački sud dodjeljuje Prirodoslovnom muzeju Rijeka za programu *Raznolikost je bitna*.

6. Posebno priznanje za marketinško - propagandni program

Program *Spectacula Antiqua* je nastao zajedničkom suradnjom Arheološkog muzeja Istre, Turističke zajednice Grada Pule, i Javne ustanove Pula sport, obzirom na trendove u kulturi i potrebu oplemenjivanja spomenika s prikazima negdašnjeg života koji je utemeljen na znanstvenim spoznajama. Projekt je ukorporiran u cjelovitu kulturnu ponudu Grada Pule kroz program *Rimska Pula* a kao partneri u projekt su uključene brojne institucije i pojedinci.

Program se odvija u pulskom Amfiteatru u trajanju od 60 minuta efektivno, ukupno 120 minuta, u 13 ponavljanja, a sastoji se od tri dijela – uvodnog, u kojem se posjetitelji upoznaju s rimskim obrtima i životom gladijatora; glavnog, u kojima se prezentiraju gladijatorske borbe i u kojima publika odlučuje o životu i smrti gladijatora te na taj način postaje aktivnim dijelom programa., i završnog, u kojem se posjetitelji spuštaju na borilište i imaju kontakt s sudionicima programa. U tri godine sudjelovalo je više od 80 izvođača a projekt je pogledalo više od 65.000 posjetitelja. Treba naglasiti kako je projekt već od prve godine postao samoodrživ.

Program se promovira distribucijom 150.000 letaka, za oglašavanje se koriste plakati i billboardi na području Istre, leci u city tour autobusima, web i facebook stranice Turističke zajednice grada Pule, Arheološkog muzeja Istre i *Spectacule Gladiatorie* – gladijatorske škole. Također je izrađena i aplikacija pula+heritage u kojoj je promoviran program, ali i kompjuterska igra *Spectacula Antiqua*. Svaki tjedan prije održavanja *Spectacule Antiquae* po gradu 4 gladijatora i 2 rimljanke animiraju goste fotografirajući se s njima, ali i informirajući ih o nadolazećem događaju.

Projekt *Spectacula Antiqua* je inovativan način promocije kulturne baštine kroz oživljenu povijest. Znanstvena utemeljenost projekta i naglasak na autentičnosti na originalnim lokacijama osnova su njegovog edukacijskog, kulturnog i turističkog djelovanja.

Zbog svega navedenog Posebno priznanje za marketinško - propagandni program u 2015. godini Ocjenjivački sud dodjeljuje **Arheološkom muzeju Istre** za program *Spectacula Antiqua*.

7. Posebno priznanje za međumuzejsku suradnju

Gradski muzej Varaždin je na inicijativu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Austriji, a uz potporu Ministarstva kulture RH, organizirao izložbu *Velikani hrvatske umjetnosti 20. stoljeća* s djelima iz fundusa Galerije starih i novih majstora Gradskog muzeja Varaždin u Beču, u ožujku 2014. godine. Autorica izložbe je muzejska savjetnica Mirjana Dučakijević.

Izložba je postavljena u Galeriji Palača Porcia, u kojoj su uredi saveznog kancelara Republike Austrije i njome su se Varaždin i Hrvatska predstavili Austriji s 47 slika i 9 skulptura najvećih hrvatskih likovnih umjetnika 20. stoljeća. Izložba je bila izuzetno dobro popraćena u hrvatskim i austrijskim tiskanom i elektroničkim medijima.

Zbog velikog interesa javnosti, ali i značaja za promociju hrvatske kulture, dogovorena je daljnja suradnja s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova RH, odnosno hrvatskim veleposlanstvima u Mađarskoj i Slovačkoj Republici, pa je u tim zemljama izložba gostovala u 2015. godini. U organizaciju projekta bili su uključeni Ministarstvo kulture, Zaklada „Hrvatska kuća“, Ministarstvo ljudskih potencijala Mađarske i Ministarstvo kulture Slovačke Republike.

U Budimpešti je tijekom travnja 2015. godine izložba bila postavljena u reprezentativnoj palači Galerije Vigadó Mađarske akademije umjetnosti, u samom centru Budimpešte.

U Bratislavi je izložba gostovala tijekom svibnja 2015. godine u prostoru Palače Ministarstva kulture Slovačke Republike.

Za publiku u Budimpešti i Bratislavi pripremljen je audiovodič kroz izložbu na mađarskom, slovačkom i engleskom jeziku, što je omogućilo svima zainteresiranima da doznaju više o hrvatskim umjetnicima i izloženim djelima.

Izložba *Velikani hrvatske umjetnosti 20. stoljeća* uspješno je predstavila dio hrvatske kulturne baštine u trima europskim prijestolnicama Beču, Budimpešti i Bratislavi, slijedeće godine izložba gostuje u Sofiji, a u tijeku daljnji dogovori s hrvatskim veleposlanstvima u Češkoj Republici za gostovanje u Pragu.

Zbog svega navedenog Posebno priznanje za međumuzejsku suradnju u 2015. godini Ocjenjivački sud dodjeljuje **Gradskom muzeju Varaždin** za izložbeni projekt *Velikani hrvatske umjetnosti 20 st. / Izložba iz fundusa Galerije starih i novih majstora Gradskog muzeja Varaždin* koja je realizirana u Beču, Bratislavi i Budimpešti.

8. Posebno priznanje van kategorija

Gradski muzej Požega i autorica Maja Žebčević Matić te Boris Knez kao fotodokumentarist od 2012. godine kroz projekt *Muzej u loncu* istražuje, dokumentira i na jedinstven način kroz tradicijsku prehranu Požege i Požeštine predstavlja vrlo vrijednu i nedovoljno valoriziranu nematerijalnu kulturnu baštinu.

Šireći projekt na 14 muzeja tijekom 2014. i 2015. godine organizirano je sustavno istraživanje tradicijske prehrane Slavonije, Baranje i Srijema koje je rezultiralo pokretnom izložbom Muzeji u loncu, katalogom, elektroničkom publikacijom i istoimenim dokumentarnim filmom.

Rezultati projekta podrazumijevaju podizanje svijesti zajednice o vrijednosti i potencijalima tradicijskih jela, od proizvodnje rukom rađenih ekoloških tradicijskih namirnica, do njihovog pripremanja u turizmu kao modula za predstavljanje tradicijske nematerijalne kulturne baštine ovog dijela Hrvatske. Nepoznavanje tradicijskih jela Slavonije Baranje i Srijema doprinijelo je stvaranju iskrivljene slike o tradicijskoj prehrani ovog kraja, što kontinuirano rezultira vrlo skromnom i nerealnom turističkom ugostiteljskom ponudom. U nakani da to promjeni, Gradski muzej Požega je kroz projekt Muzeji u loncu pokrenuo sistematsko istraživanje tradicijskih jela sela, gradova i vlastelinstava istočne Hrvatske.

Projekt Muzeji u loncu zasniva se na ideji da su tradicijska jela prenositelji informacija o nematerijalnoj kulturnoj baštini, a je njihovim pažljivim odabirom nastojano što jasnije objasniti najvažnije godišnje, životne i radne običaje, najznačajnije kulturološke utjecaje, kao i sve socijalne skupine (seoska, građanska i vlastelinska). Istovremeno ovaj projekt senzibilizira javnosti ovog dijela Hrvatske o vrijednosti i potencijalima zaboravljenih tradicijskih jela potičući na suradnju muzeje s lokalnom zajednicom.

Zbog svega navedenog Posebno priznanje van kategorija dodjeljuje se **Gradskom muzeju Požega** za projekt *Muzej u loncu* kojim istražuje, valorizira i promiče nematerijalnu kulturnu baštinu - tradicijsko kulinarnstvo Slavonije, Baranje i Srijema.